

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Jaarverslag 2023

Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

Inhoudsopgave

Voorwoord	03
De Bibliotheek voor volwassenen.....	04
De Bibliotheek voor de jeugd.....	10
Online aanbod	16
Cijfers online, e-books & luisterboeken	18
Cijfers Voorschools	20
Cijfers Primair onderwijs	21
Cijfers dBoS.....	22
Cijfers Voortgezet onderwijs	23
Cijfers leden & uitleningen	25
Organisatie	26

Taal en Digitaal

Voorwoord

De taalontwikkeling in Nederland begint zorgelijke vormen aan te nemen. Talloze onderzoeken en rapporten laten dit zien. Alle hands aan dek dus om dit probleem van een antwoord te voorzien. De bibliotheek kan hierin een grote rol spelen. Sterker nog, de bibliotheek spéélt hierin een grote rol.

Zo is Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen aangewezen als de coördinator voor de bestrijding van laaggeletterdheid in onze regio. In samenwerking met onder meer de welzijnsorganisaties van de gemeenten wordt hard gewerkt om laaggeletterdheid en al haar negatieve gevolgen te beperken. Daarnaast zijn er door het Rijk middelen beschikbaar gesteld om extra aandacht aan taalontwikkeling te geven in de leeftijdscategorie van 0 tot 12 jaar.

Ook de digitale ontwikkeling van de bevolking krijgt extra aandacht. Veel volwassenen hebben problemen met hun digitale vaardigheden en instanties zoals die in de zorg, de verzekeringen en de overheid zijn voor deze groep mensen onbereikbaar geworden. De bibliotheek helpt ook deze mensen.

Welnu, al deze activiteiten en faciliteiten hebben ertoe geleid dat het bibliotheekbezoek danig is veranderd. Steeds vaker komen mensen naar de bibliotheek om een cursus te volgen of een lezing bij te wonen. Of om elkaar te ontmoeten. Of er te werken of te studeren. Of informatie ophalen via onze talloze digitale databanken of juist gebruik maken van onze informatieve collectie. Of om zomaar een tijdschrift te lezen en mensen te ontmoeten. Daarnaast stijgen zowel de aantallen bezoekers als het aantal uitleningen en leden weer. De corona-periode ligt nu echt achter ons.

Er blijft dus grote behoefte aan een toegankelijke en laagdrempelige plek waar mensen terecht kunnen om hun vaardigheden op peil te brengen. Ook nu weer: dit geldt voor zowel jong als oud.

Deze ontwikkelingen zijn niet aan het Rijk voorbij gegaan. Er ontstaan structurele middelen om het concept de Bibliotheek op School verder uit te breiden. Sterker nog, er zijn middelen beschikbaar om 11 nieuwe locaties op scholen in te richten. We zullen waarschijnlijk de eerste regio zijn waar op elke school een bibliotheek is. Voorwaar een mooi resultaat.

2023 is ook het jaar van de voortzetting van de voorbereidingen voor de nieuwe bibliotheek in Hoek. De wetenschapsdag kan aan dit rijtje worden toegevoegd. Tientallen kinderen kwamen in bibliotheek Terneuzen proeven aan wetenschap en techniek. Mogelijk gemaakt door vele bedrijven uit onze regio.

Tel daarbij op de vele lezingen in bibliotheek Hulst; de voorleesmomenten in bibliotheek Oostburg, de altijd druk bezette studieruimten in Terneuzen en alle activiteiten die in de Bibliotheek op School plaatsvinden, dan is er weer sprake van een druk en heel mooi jaar.

Intussen hebben we ook nog via onze 15 vestigingen zo'n 400.000 boeken uitgeleend.

Hulde aan alle medewerkers en vrijwilligers die dit allemaal hebben gerealiseerd. Met de mogelijkheden die ons ook in 2024 worden geboden, ziet de toekomst er rooskleurig uit.

Zoals altijd: van harte welkom in een van onze bibliotheken. Ik hoop u daar snel een keer te mogen ontmoeten.

Met vriendelijke groet,

Rudi Crombeen
directeur/bestuurder
Stichting Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

de Bibliotheek

voor volwassenen

In bibliotheek Hulst is in 2023 een extra **taalcafé** van start gegaan. Dit om deelnemers die op dinsdag op school zitten de gelegenheid te geven het taalcafé te bezoeken. In bibliotheek Terneuzen is een taalcafé voor de vluchtelingen die opgevangen worden in de oude bibliotheek aan de Oostkant opgezet. De meeste deelnemers bezoeken vervolgens ook aansluitend het reguliere taalcafé. Taalvrijwilligers van de bibliotheek ondersteunen de leerkracht die les geeft in het vluchtelingencentrum en een andere vrijwilliger gaat wandelen met de groep om zo de taal te oefenen. In Sas van Gent is het taalcafé wat voor corona al bestond weer opgestart, in samenwerking met basisschool de Statie. Moeders van kinderen komen op vrijdagochtend direct als ze hun kinderen op school hebben afgezet naar het taalcafé.

Algemene tendens is dat het taalcafé afgelopen jaar goed bezocht is. Het mooie is dat er vriendschappen ontstaan tussen de deelnemers. Taalcafé is niet alleen om de taal leren spreken maar ook belangrijk voor de ontmoeting!

Dit jaar zijn er 11 vrijwilligers in Terneuzen getraind middels de Basistraining taalvrijwilliger. Om mensen goed op weg te helpen is een doorverwijsschema opgesteld waarin alle hulpverlenende instanties zijn meegenomen. Dit wordt jaarlijks geupdated en gedeeld met de netwerkpartners.

Tijdens de provinciale taalvrijwilligersdag op 11 november in Middelburg wordt een programma aangeboden in samenwerking met bibliotheek Oosterschelde en de ZB. Er worden lezingen gegeven en workshops, onder andere door een lees- mediaconsulent van bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen. Zo'n 30 Zeeuws-Vlaamse taalvrijwilligers zijn deze dag aanwezig. Iedereen kijkt terug op een leerzame dag.

In samenwerking met Nucleus wordt in november een **netwerkbijeenkomst** georganiseerd voor huisartsenpraktijken. Er zijn artsen, praktijkondersteuners en fysiotherapeuten aanwezig. De onderwerpen die aan bod komen zijn laaggeletterdheid (Heleen van der Ham van Stichting Lezen & Schrijven), DigiSterker en DigiVitaler (Chantal Venema van Stichting DigiSterker), eenzaamheid (Carine Bentveld van

Aan-z) en Kerngezond. De opmerking naderhand van de deelnemers: wat jammer dat zoveel collega's deze netwerkbijeenkomst gemist hebben want de onderwerpen zijn interessant en actueel.

De **Start!-krant** is een krant voor mensen die moeite hebben met (Nederlands) lezen. Tot de lezers behoren onder meer inburgeraars, mensen die al langer in Nederland zijn maar de taal nog niet geheel onder de knie hebben, mensen die NT1- of NT2-onderwijs volgen, ouderen in verzorgingshuizen en dyslectici. Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen verstrekt elke maand de Startkrant aan het anderstalig onderwijs in Terneuzen.

Nieuw dit jaar is de **sollicitatietraining**. In samenwerking met het Mobiliteitsteam van het UWV worden gedurende 6 weken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geholpen. Met bijvoorbeeld het maken van hun CV en hoe jezelf te presenteren.

Ook **Taal voor Werk** is in 2023 opgestart, in samenwerking met het Werk Service Punt. Deelnemers zijn klaar om de stap naar betaald werk te maken, echter het taalniveau is nog niet voldoende. Gedurende 6 weken zijn vrijwilligers met hun aan de slag gegaan. Specifiek met het oefenen van gesprekken aan de hand van werk gerelateerde onderwerpen.

Met de volgende partijen zijn gesprekken voor structurele doorverwijzing gehouden:

- De gemeente Terneuzen en Sluis over schuldhulpverlening;
- De gemeente Hulst met de consulent Werk en Re-integratie;
- De directeur van de basisschool het Mozaïek in Sluiskil, de Kameleon in Terneuzen en de Oostvogel in Vogelwaarde;
- Tragel, afdeling kind en gezin voor o.a. de Voorleesexpress;
- Huisartsenpraktijk Axel over digitale vaardigheden en aanbod hiervoor.
- Werk Service Punt: extra begeleiding bij het taalcafé.

Diverse taalmaatjes zijn gematcht. Zoals een Dethon medewerker met een vrijwilliger van het taalcafé, een klant van het Werk Service Punt en iemand met Nederlands als eerste taal is aan het juiste traject geholpen i.s.m. aan-z.

Stichting ABC, de belangenbehartigingsorganisatie van en voor laaggeletterden in Nederland, heeft samen met Dethon 2 werknemers van Dethon bereid gevonden om ervaringsdeskundigen te worden. Zij worden opgeleid en begeleid door deze Stichting en Dethon.

In het kader van de **Werkgeversaanpak** geeft Heleen van der Ham, adviseur bij Stichting Lezen en Schrijven, een presentatie bij Elopak. Ook heeft ze een gesprek bij Verbrugge Terminals. Via het Werk Service Punt worden brancheorganisaties waar laaggeletterdheid voorkomt benaderd voor een training herkennen en doorverwijzen.

Er is een start gemaakt met de GGG, de **Gemeentelijke Gezinsaanpak** voor de gemeente Sluis. De gezinsaanpak richt zich op laaggeletterde volwassenen in hun rol als ouder.

Tijdens de **cursus Klik & Tik** leren deelnemers op een laagdrempelige manier omgaan met de computer, het internet en sociale media. Ook krijgen ze handvatten mee voor veilig gebruik van het internet. In bibliotheek Hulst is gestart met een andere manier van lesgeven. Deelnemers volgen het aanbod klassikaal in een tijdsduur van 15 weken. Dit geeft duidelijk betere resultaten. In Terneuzen is in het najaar ook gestart met deze vorm. In Oostburg wordt de oude manier gehanteerd wat inhoudt dat de cursisten op eigen tempo het programma doorlopen onder toezicht van een vrijwilliger. In Hulst en Sluis behoren ook mensen van Dethon tot de cursisten.

De **cursus DigiSterker** wordt aangeboden door de Stichting Digisterker. Cursisten leren omgaan met DigiD en hoe ze zaken met de overheid via internet snel en makkelijk kunnen regelen. De cursus wordt aangeboden in 4 bijeenkomsten onder begeleiding van twee gecertificeerde docenten. Doel is om per gemeente 2 cursussen per jaar aan te bieden. Door de grote belangstelling zijn er in gemeente Terneuzen 3 cursussen aangeboden. In de gemeente Sluis wordt de cursus Digisterker namens bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen aangeboden door de Computer Club Breskense Senioren.

Bezoek Vrouwengilde Hulst

Ook de **cursus DigiVitaler** wordt aangeboden door de Stichting Digisterker. We laten deelnemers kennismaken met digitale zorg en leren hun hiermee werken. Het lesprogramma bestaat uit verschillende

lessen. Elke les behandelt een vorm van digitale zorg. Er zijn bijvoorbeeld lessen over Thuisarts.nl, Apotheek.nl, gezondheidsapps, het patiënten portaal van de huisarts en ziekenhuis en over het videoconsult. De cursus bestaat uit 4 bijeenkomsten en wordt gegeven door 2 gecertificeerde docenten. Deze cursus is nieuw in 2023. De bedoeling was de cursus in elke gemeente tweemaal aan te bieden. Na het geven van een presentatie aan het VrouwenGilde Hulst bleek de belangstelling erg groot. Zodat we 4 cursussen hebben kunnen aanbieden.

Bibliotheek Terneuzen is **stemlocatie** tijdens de Tweede Kamerverkiezing in november. Alle betrokkenen ervaren dit als zeer positief. De bibliotheek wordt dan ook bij volgende verkiezingen opgenomen als vast stemlokaal.

Stemlocatie

De leesbijeenkomsten van **Zeeuws Weerzien** vinden maandelijks plaats in bibliotheek Hulst. Herinneringskrant Zeeuws Weerzien staat vol verhalen over dat 'Zeeland van toen'. Onder het genot van een bakje koffie en aan de hand van de artikelen in de krant worden eigen herinneringen opgehaald. Samen met twee vrijwilligers bespreken de bezoekers artikelen uit de krant waardoor er boeiende gesprekken over het verleden ontstaan.

Het weekendprogramma 'Go in de Regio' van **GO-RTV** wordt iedere laatste zaterdag van de maand live uitgezonden vanuit bibliotheek Terneuzen. De regio staat daarin centraal: met studiegasten, verslaggevers op locatie en aandacht voor activiteiten in de buurt.

GO-RTV

Tijdens de **workshop Fotograferen** met je smartphone bespreekt professioneel fotograaf Gino van de Broecke allerlei trucjes en technieken om zelf op een eenvoudige en handige manier indrukwekkende plaatjes te schieten met de smartphone. Door de grote vraag worden er meerdere workshops aangeboden in bibliotheek Hulst, Terneuzen en Oostburg. Vanuit de cursisten is

vervolgens de vraag naar een vervolgworkshop groot. De eerste vervolgworkshop "Fotograferen en nabewerking met je smartphone" wordt hetzelfde jaar nog gegeven in bibliotheek Terneuzen.

Auteur Jan Vantoortelboom organiseert **De Schrijfvijver**, een schrijfworkshop voor leerlingen van het Lodewijk college. Dit is een samenwerking met de Zeeuwse Bibliotheek.

Willy Verschraegen heeft het boek **Leven op de Vaogen: een kleine geschiedenis van Koewacht** geschreven. In de bibliotheek van Koewacht worden activiteiten gehouden over de uitgave en met de auteur. Samen met de leerlingen van groep 7 en 8 van basisschool de Vlaswiek.

AanZ organiseert samen met de bibliotheek een **workshop friemelmouwen maken**. Ze breien een mouw en versieren deze mouwen om ze vervolgens aan te bieden aan het bejaardentehuis voor de dementerenden aldaar.

De Gemeente Terneuzen organiseert samen met Hoormij | NVVS een **ontmoetingsbijeenkomst voor Zeeuws-Vlaamse dove/slechthorende kinderen, jongeren en volwassenen** in bibliotheek Terneuzen.

Het Zeeuws-Vlaams dictee der Nederlandse Taal trekt 42 deelnemers, waarvan 11 specialisten en 31 liefhebbers uit België en Nederland. Schrijver Marc de Smit heeft weer zijn uiterste best gedaan een uitdagende tekst op te stellen. De titel luidt: Waar was dat feestje?.

In maart doet de **AI-parade** bibliotheek Terneuzen aan. Tijdens de AI-Parade komen bezoekers door inspirerende lezingen, dialoogsessies, exposities en workshops meer te weten over Artificiële Intelligentie. Schrijver en ondernemer Jim Stolze geeft een gratis informatieve en humoristische masterclass. Voor kinderen zijn er leuke en leerzame programma opgesteld zoals Pret met Botje Bij, een green screen activiteit en Rijen met Ozobots.

De lezingen door een voorlichter van de **Nederlandse Vereniging voor een vrijwillig levenseinde** in bibliotheek Terneuzen, Hulst en

Oostburg worden druk bezocht. Tijdens deze lezing werd er uitgelegd wat er allemaal kan rondom keuzes van het levenseinde.

De **aanpak van eenzaamheid** van de gemeente Terneuzen is toonaangevend voor Nederland. Zodoende brengt in mei staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Maarten van Ooijen een bezoek aan Terneuzen. Er vindt een tafelgesprek plaats in de bibliotheek. Daarbij aanwezig zijn Colette Cloosterman-van Eerd, raad van commissarissen Jumbo, Carine Bentveld namens aan-z, een medewerker van PostNL, een kassière van de Jumbo kletskassa en een medewerker van Specsavers. Zij delen hun ervaringen rondom het signaleren van eenzaamheid.

De vertelactiviteiten in het kader van **Wereldverteldag** zijn zoals gebruikelijk een succes. In De Statie in Sas van Gent en in bibliotheek Hulst vertellen vertellers verhalen al dan niet in dialect. Dit alles onder muzikale begeleiding.

Ook worden er weer **workshops Internetbankieren** aangeboden. In bibliotheek Hulst en Oostburg geeft de Rabobank uitleg over het online en mobiel bankieren.

In bibliotheek Hulst wordt de **cursus Waar komen achternamen vandaan gehouden**. In samenwerking met de Oudheidkundige Kring. Tijdens een cursus wordt ingegaan op de grote verscheidenheid in familienamen. Ook worden de familienamen van de cursisten besproken.

Erfrechtplan geeft voorlichting over het onderwerp **(levens)testament** en de zaken die hier allemaal bij

komen kijken, bibliotheek Terneuzen. Samen met Hulst Cultureel wordt in Den Dullaert een literaire avond gehouden. De schrijvers Peter Zantingh, Tommy Wieringa en Malou Holshuijsen zijn aanwezig. Zij werden geïnterviewd door Burgemeester Ilona Jense-van Haarst en Martijn Broekaart.

Ook samen met Hulst Cultureel wordt de **lezing Het is hier geen hotel** in bibliotheek Hulst gehouden. Op hilarische wijze komen ervaringen met puberkinderen aan de orde.

Auteur **Marion Pauw** geeft een lezing op het Reynaert college aan leerlingen 4-havo en VMBO-T. 's Avonds staat ze in bibliotheek Hulst.

De gemeente Hulst organiseert in december een bijeenkomst over **lokale archeologie** in bibliotheek Hulst, met diverse lezingen en workshops door archeologen en leden van de Werkgroep Archeologie Hulst.

Tijdens de actie **Write for Rights** in december worden in Hulst, Terneuzen en Oostburg brieven en kaarten geschreven. De lokale werkgroep van Amnesty International zorgt dat het resultaat bij de betreffende instanties en regeringen terecht komt. Tijdens de lezing over rouw en verlies door Jeanne Wevers in bibliotheek Hulst gaat zij in op haar boek "Spuit elf is uitgesproken" en vertelt ze over wat zij ontdekte omtrent de wijze waarop zij is omgegaan met rouw en verlies. Ze staat stil bij gewoontes en patronen die daarbij om de hoek kwamen kijken.

In september wordt de **tentoonstelling Hangen met de vos** gemaakt door het Reynaertgenootschap officieel geopend door Rik van Daele. Gezelschap Termenieke begeleidt de opening in bibliotheek Hulst muzikaal. Rondom deze tentoonstelling over Reynaert de Vos worden diverse activiteiten georganiseerd.

Een lezing Vosse(le)n door Rik van Daele van het Reynaertgenootschap. Hij legt uit waarom het middeleeuwse Reynaertverhaal in deze tijd van fake news actueel blijft. Frits van Oostrom geeft een lezing over zijn boek "De Reynaert-leven met een middeleeuws meesterwerk". Tijdens de Nationale Voorleeslunch voor ouderen in samenwerking met CineliveScheldemond, wordt een rondleiding langs de tentoonstelling gegeven. Daarna vertrekken de 30 deelnemers naar brasserie "De Koning van Engeland" waar Rik van Daele van het

Reynaertgenootschap een verhaal vertelt over Reynaert de Vos.

Tijdens de **bijeenkomst Veilig Online** in bibliotheek Terneuzen wordt gezamenlijk een live webinar met Kees van der Spek gevolgd. Aanwezig zijn een medewerker van team recherche, een medewerker van de Rabobank en 2 ambtenaren van de gemeente Terneuzen. Zij beantwoorden na afloop vragen van de aanwezigen.

In het kader van het **Zeeland Nazomerfestival** staat de Volle Vuilkar in september voor bibliotheek Terneuzen. De Volle Vuilkar neemt jong en oud mee naar de wereld van de weggegooiden spullen en nodigt uit tot nadenken over samenleven met anderen.

de Bibliotheek

Educatieve dienstverlening

Lezen werkt!

Het team Educatieve Dienstverlening van de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen maakt zich dit schooljaar weer hard voor meer leesplezier, taalontwikkeling en mediawijsheid.

Dat dit hard nodig is hoeven wij niet meer uit te leggen. Met haast een kwart van onze jeugd die het risico loopt als laaggeletterde door het leven te gaan moeten we alle zeilen bij zetten. Samen met onze partners in het onderwijs, de kinderopvang, de GGD en de culturele instellingen kijken we wat er nodig en haalbaar is om het lezen een boost te geven.

In het kader van het **Masterplan basisvaardigheden** investeert het kabinet in 2023 fors in de Bibliotheek op school en BoekStart in de kinderopvang. Hiermee worden steeds meer scholen en kinderopvangcentra in staat gesteld om een aantrekkelijke leesomgeving in te richten. Een rijke leesomgeving is essentieel om leesplezier te bevorderen. Naast een actuele collectie boeken met voor elk kind wat wils, behelst dit ook een fijne plek om (voor) te lezen en de aanwezigheid van een kundige leesmediaconsulent die de collectie goed kent en die bijvoorbeeld leerlingen helpt om het juiste boek te kiezen. Ook tijd voor vrij lezen en voorlezen zijn onderdeel van de leesomgeving. Veel scholen die deelnemen aan de Bibliotheek op school zien het leesplezier van hun leerlingen stijgen.

De leesmediaconsulenten richten zich niet alleen op het kind, maar ook op de helpende volwassene in het voorschoolse aanbod, het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het mbo. Onze droom is dat alle kinderen en jongeren van 0 tot 25 jaar in onze regio toegang hebben tot een rijk leesaanbod.

Lezers maken lezers!

Binnen het team educatieve dienstverlening van de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen werken 8 leesmediaconsulenten aan een rijke leescultuur voor kinderen en jongeren van 0 tot 25 jaar.

Op alle **basisscholen** in de regio Zeeuws-Vlaanderen vindt er samenwerking rondom **leesbevordering** plaats. Leesmediaconsulenten bieden advies rondom leesmotivatie en leesplezier, steeds vaker in combinatie met een fysieke bibliotheek op de scholen zelf. Van passende boekencollecties en activiteiten die het lezen stimuleren, tot het afnemen van de jaarlijkse leesmonitor en de vertaling van de resultaten hiervan in een Leesplan. Zo werken we verder naar ons uiteindelijke doel: een Bibliotheek op School op elke basisschool in Zeeuws-Vlaanderen.

Bij **mediawijsheid** gaat om het bewust, kritisch en actief inzetten van alle beschikbare media – digitaal en analoog – om de eigen kwaliteit van leven te vergroten én ervoor te zorgen dat je optimaal kunt deelnemen aan de wereld om je heen. De leesmediaconsulent of mediacoach van de bibliotheek zorgt ervoor dat de school met actuele en kwalitatieve activiteiten en campagnes in aanraking komt.

Een leescoördinator in het primair onderwijs is de aanjager van de leescultuur op school. Hij of zij stimuleert de aanpak van effectief en motiverend leesonderwijs, waarin jeugdliteratuur een centrale plaats heeft. Speciaal voor leescoördinatoren organiseert de bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen (voor de regio) elk schooljaar de **training Open Boek**, over genres in de jeugdliteratuur, de relatie tussen technisch en begrijpend lezen enerzijds en leesbevordering anderzijds, over zinvol werken met informatieve boeken, het opstellen van een leesplan en het motiveren van je collega's.

In het voorschoolse aanbod vormt het programma **BoekStart in de kinderopvang** de basis voor de samenwerking met het consultatiebureau en de pedagogisch medewerkers in de kinderopvang. Het doel is om kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar, hun ouders en pedagogisch medewerkers via de kinderopvang intensief met boeken en het lezen daarvan in aanraking te brengen door hen te binden aan de Bibliotheek en de relatie tussen kinderopvang en Bibliotheek te versterken. De bibliotheek bevordert de expertise binnen de

kinderopvang door de training Voorleescoördinator aan te bieden. De voorleescoördinator zorgt er, binnen de eigen kinderopvanglocatie, voor dat het voorlezen een structurele plek krijgt binnen beleid en uitvoering in de instelling.

De urgentie van goed leesonderwijs wordt ook in het **voortgezet onderwijs** gevoeld. Wel is het anders werken dan in het basisonderwijs. Docenten zijn in teams georganiseerd en zien hun klassen vaak maar enkele uren per week. Dat maakt het moeilijker om docenten en leerlingen te bereiken, en voor de docenten zelf moeilijker om doeltreffend te handelen. 'Leraren stimuleren om in hun klas te praten over boeken en teksten te bespreken is de rode draad. Leesplezier creëer je door er zelf actief mee bezig te zijn en zo samen een rijke leescultuur op te bouwen.' Dit doen we onder andere door de brugklassen te ontvangen in de bibliotheek. Tijdens een bibliotheekbezoek maken de leerlingen door het uitvoeren van opdrachten kennis met de verschillende genres en de mogelijkheden van de online bibliotheek. En er moet natuurlijk nog veel meer gebeuren. Goed leesonderwijs - bij alle vakken dus niet alleen bij Nederlands - is van belang. In aanvulling op nog veel meer kennis en vaardigheden die scholieren nodig hebben en evenzoveel vakken die daaraan verbonden zijn. Dit betekent vooral maatwerk leveren en per school en team kijken waar de behoefte ligt.

Een goede leesvaardigheid is belangrijk bij iedere opleiding en bij ieder beroep. Wanneer lezen op **het mbo** bij alle vakken een vast onderdeel is van het curriculum, wordt het voor studenten

vanzelfsprekend. Daarom bouwen we als bibliotheek de samenwerking met onderwijsinstelling Scalda steeds verder uit. Door oog te hebben voor de leesmotivatie van studenten, te zorgen voor een goede toegang tot boeken en door gebruik te maken van effectieve werkvormen zoals vrij lezen, kunnen we de taalontwikkeling van studenten stimuleren. De leesmediaconsulent speelt een belangrijke ondersteunende rol in het vergroten van de expertise van de docent als leesbevorderaar, het organiseren van een goede toegang tot boeken en het brengen van het juiste boek bij de juiste student.

De bibliotheek voor de jeugd

Een abonnement bij bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen is gratis voor iedereen tot 18 jaar. Wie lid is, heeft ook toegang tot de online bibliotheek met e-books, luisterboeken, voorleesfilmpjes, digitale prentenboeken, de mogelijkheid om te oefenen voor het theorie-examen voor het rijbewijs en hulp bij spreekbeurten, werkstukken en boekbesprekingen. De deskundigheid van onze medewerkers wordt ingezet om kinderen en ouders te inspireren en te stimuleren thuis met lezen aan de slag te gaan, bijvoorbeeld door te helpen het juiste boek te kiezen.

Naast het aanbod van boeken brengen we met onze activiteiten verhalen voor de jeugd tot leven en wakkeren we de fantasie en de creativiteit aan, zodat er niet alleen wat te kiezen, maar ook te beleven valt in de bibliotheek.

(Voor)lezen

Samen een boekje lezen – plaatjes aanwijzen en verhaaltjes vertellen – versterkt de band tussen ouder en kind. Kinderen die als baby zijn voorgelezen, zijn later beter in taal. Je kunt dus niet vroeg genoeg beginnen met voorlezen. Het landelijke project **BoekStart** stimuleert dit. Ouders van pasgeboren kinderen ontvangen via de gemeente een brief over BoekStart en informatie over een gratis lidmaatschap van de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen. In de Bibliotheekvestiging in de buurt kunnen ouders voor hun kinderen tot 2,5 jaar een gratis BoekStartkoffertje ophalen als ze hun kindje lid maken. In dit oranje koffertje zitten 2 boekjes en een folder over voorlezen aan jonge kinderen.

We organiseren in verschillende vestigingen activiteiten waarbij voorlezen centraal staat. Iedere woensdagmiddag leest een voorleesvrijwilliger voor in bibliotheek Terneuzen voor aan kinderen vanaf vier jaar. Maandelijks worden er in de bibliotheken in Hulst en Terneuzen voorleesactiviteiten georganiseerd voor peuters en kleuters.

Nationale Voorleesdagen

De **Nationale Voorleesdagen** vinden in 2023 plaats van woensdag 25 januari t/m zaterdag 4 februari. Tijdens deze periode is er extra veel aandacht voor prentenboeken. In de bibliotheken Terneuzen, Oostburg, Hulst en Axel worden Voorleesfeesten georganiseerd. Zo'n 70 peuters en kleuters met hun ouders nemen deel.

De **Nationale Voorleeswedstrijd** is de spannendste leesbevorderings-campagne voor groep 7 en 8. Kinderen nemen het tegen elkaar op in verschillende wedstrijdrondes. Kinderen leren hierbij veel van

Nationale Voorleeswedstrijd

elkaar en het wedstrijdelement is heel aansprekend. De plezierige spanning én het enthousiasme van de supporters maken de wedstrijd onvergetelijk voor leerlingen. In 2023 nemen 38 Zeeuws-Vlaamse basisscholen deel. Op donderdag 23 maart vindt de Zeeuws-Vlaamse Voorleeswedstrijd plaats. Tien voorleeskampioenen strijden om de titel en een plaats in de finale.

De **VoorleesExpress** is er voor ouders in de gemeente Hulst, Terneuzen en Sluis die extra ondersteuning wensen bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind(eren) van 2 tot 8 jaar. Een vrijwilliger van de VoorleesExpress komt 20 weken lang bij het gezin thuis om voor te lezen, te

praten en taalspelletjes te doen. Zo wordt de taalontwikkeling ondersteund en krijgen ouders hulp om taal en leesplezier een vaste plek te geven in het leven van alledag! Binnen Zeeuws-Vlaanderen zijn er in alle drie de gemeenten voorleesvrijwilligers actief. Twintig gezinnen werken samen met de voorleesvrijwilliger aan taalontwikkeling en (voor)leesplezier. Meer dan 80% procent van de betrokken basisscholen geeft aan dat kinderen door de VoorleesExpress meer zelfvertrouwen hebben gekregen en meer plezier in (voor)lezen.

Zomeractiviteit

De **Wetenschapsdag** op 7 oktober in bibliotheek Terneuzen is zoals gebruikelijk een succes. Er worden verschillende workshops en demonstraties gehouden waaraan kinderen tussen 8 en 14 jaar aan kunnen deelnemen. Het is een mooie speelse manier om ze in aanraking te laten komen met techniek. Mede mogelijk gemaakt door DOW Chemical.

Van 5 tot en met 16 oktober is het **Kinderboekenweek** met als thema Gi-ga-groen! Andy Griffiths en Terry Denton, auteur en illustrator van de populaire reeks De waanzinnige boomhut, schrijven het Kinderboekenweekgeschenk en illustrator Marije Tolman maakt het prachtige prentenboek Egalus. In de bibliotheken doen kinderen een speurtocht met spannende weetjes uit

de dieren- en plantenwereld. Tijdens het Kinderboekenweekfeest op woensdag 5 oktober gaan zo'n 160 kinderen van 4 t/m 12 jaar op safari in de Gi-Ga Groene bibliotheek van Terneuzen, Oostburg, Hulst of Axel!

Mediawijsheid

Kinderen en jongeren weten de weg in de digitale wereld razendsnel te vinden. Ze swipen op de tablet of smartphone zo naar hun favoriete filmpje of app. Maar dat betekent niet automatisch dat ze ook mediawijs zijn. Soms zien ze wel de voordelen van media, maar niet de nadelen. Belangrijk is dat ze leren om actief én bewust met de verschillende media om te gaan. Van 24 t/m 31 maart 2023 vinden de Media Ukkie Dagen plaats, waarmee aandacht gevraagd wordt voor mediaopvoeding van kinderen tot 6 jaar. Dit jaar is het thema 'Balans: beweeg met media'. Het landelijke webinar op 28 maart wordt gevolgd door tientallen ouders.

De **Week van de Mediawijsheid** (van 10 tot en met 17 november 2023) staat dit jaar in het teken van #hierniet. Online zijn we constant met elkaar in contact. Zonder erover na te denken en met een scherm tussen ons in, is ook een kwetsende reactie snel geplaatst. Moeten we het altijd met elkaar eens zijn? Zeker niet. Maar er is een grens. Het pesten,

delen en kwetsen online moet stoppen. Ja toch? Daarom zeggen we dit jaar #hierniet. Het is belangrijk dat kinderen leren hoe ze zich sociaal kunnen gedragen online. Maar wat houdt dat dan in en hoe begeleid je kinderen? Naast het landelijke webinar voor ouders op maandag 13 november, staat het thema op zaterdag 11 november ook centraal tijdens het openingsevenement. Bibliotheek Terneuzen is deze zaterdagochtend een mediaparadijs.

Er is veel te ontdekken en uit te proberen:

- Ga op de foto in je eigen GIF-plaatje met het greenscreen;
- Leer rijmen met de Ozobot;
- Leer programmeren met Bleubots;
- Ontdek de 3D printer en maak je eigen naamtag;
- Speel offline ganzenbord;
- Knutsel een telefoonkluis;
- Beweeg mee met de mediaquiz;
- Krakervragen.

de Bibliotheek

Online aanbod

De Bibliotheek online en de online Bibliotheek

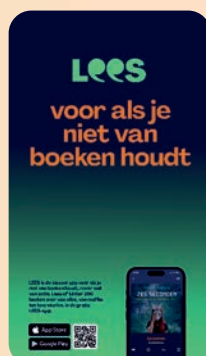
Vanaf maart 2023 komt het aanbod **digitale tijdschriften in de online Bibliotheek-app**. Eind 2020 was de start van de pilot TijdschriftenBieb. Zonder grootschalige marketing is de TijdschriftenBieb-app in 2021 ruim 50.000 keer is gedownload en zijn er zijn in dat jaar meer dan 900.000 tijdschriften geleend. Om het digitale aanbod bij elkaar te brengen worden de tijdschriften voortaan samen met de e-books en luisterboeken aangeboden.

In 2023 is bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen gestart met het **uitlenen van e-readers**. De KOBO e-readers zijn ter beschikking gesteld door de Koninklijke Bibliotheek. De reader wordt gevuld met tien e-books naar keuze uit het aanbod van de online Bibliotheek. Motivatie voor het lenen van e-reader is vaak lezen op vakantie. Ook kunnen leden op deze manier een e-reader uitproberen voor ze overgaan op aanschaf. Het niet kunnen lezen van kleine letters is met behulp van een e-reader geen probleem meer.

Door middel van een **QR-codeproject** maken we in Zeeland de collectie van de online bibliotheek en het online cursusaanbod zichtbaarder, bekender en toegankelijker. We doen dit door posters, narrowcastingschermen en insteekborden met QR-codes naar relevante ebooks, luisterboeken en cursussen binnen de bibliotheken zichtbaar te maken. Het doel is zowel jeugd als volwassenen die nog onvoldoende bekend zijn met de online collectie van de bibliotheek te wijzen op de mogelijkheden.

Met de **LEES-app** krijgen vmbo-leerlingen en mbo-studenten een jaar lang gratis toegang tot 120 e-books en luisterboeken die speciaal voor hen zijn geselecteerd. Doel van de app is om het leesplezier onder deze jongeren te stimuleren en hen bekender te maken met de mogelijkheid om digitaal te lezen en luisteren via de online Bibliotheek. Om van de LEES-

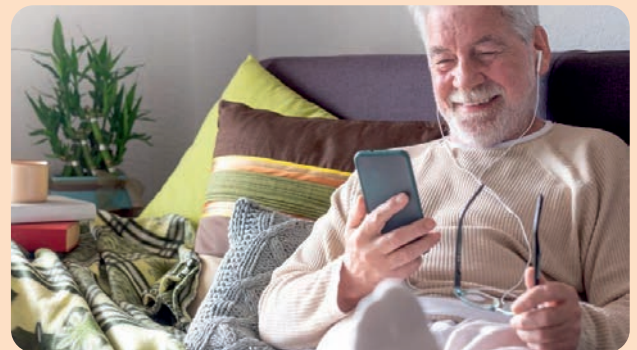
app te gebruiken, hoeven jongeren niet lid te zijn van de Bibliotheek. Na het downloaden van de app en het eenvoudig aanmaken van een account kunnen ze meteen lezen of luisteren.

Stream nu films via de bibliotheek

Na een interessepeiling is **Bibloscoop**, de nieuwe streamingdienst van de bibliotheek, gaan proefdraaien. Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen sluit graag aan bij dit initiatief. Bibloscoop biedt een breed scala aan films en documentaires aan die speciaal zijn geselecteerd voor bibliotheekleden. De pilot blijkt succesvol en krijgt dit jaar een voortzetting.

Met de **PressReader app** heb je gratis toegang tot ruim 7000 kranten en tijdschriften uit meer dan 100 landen en in 60 talen, vanaf mei 2023 ook in bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen. PressReader is interessant voor anderstaligen, studenten, jongeren die onderzoek doen en actuele artikelen zoeken en veellezers van kranten. Bibliotheekleden en bezoekers kunnen nu gemakkelijk de gewenste en beschikbare kranten en tijdschriften downloaden en 'meenemen' naar huis.

Voor de jeugd zijn er daarnaast **voorleesfilmpjes** zoals Bereslim en meeleesfilmpjes (Yoleo). Ook zijn er meertalige voorleesfilmpjes.

de Bibliotheek

Cijfers Online, e-books & luisterboeken

E-BOOKS EN LUISTER-BOEKEN IN 2023

In deze infographic staan de belangrijkste cijfers over het gebruik van e-books en luisterboeken in 2023 voor POI Zeeland.

Op 31 december waren er **12912** accounts.

Meest geleende e-books in 2023

- 1 Anya Niewierra
De Camino
- 2 Delia Owens
Daar waar de rivierkreeften zingen
- 3 Marion Pauw
Vier wandelaars en een Siciliaan
- 4 Darby Kane
De perfecte echtgenote
- 5 Roxane van Iperen
t Hooge Nest

Leners

7526 mensen leenden minimaal 1 e-book.

Uitleningen

Er werden in 2023 gemiddeld **11696** e-books per maand uitgeleend.

Luisterboeken

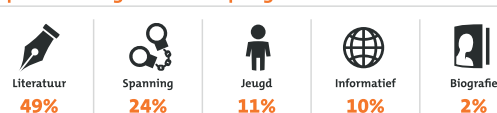
1154 mensen leenden minimaal 1 luisterboek

Hoe werden de e-books gelezen?

Bron: de Koninklijke Bibliotheek

Top 5 uitleningen e-books per genre

Online bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

e-books
27.538

luisterboeken
8.946

leden
online Bibliotheek
2.542

websitebezoek
biebzvl.nl
48.665

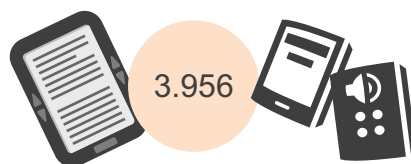

ticketshop
1.540

online tijdschriften
(landelijk)
27.538

Gebruikers Zeeuwse Bibliotheken-app in Zeeland

Online cursussen, gevolgd in 2023 - landelijke cijfers

Top 5 cursussen Soofos

1. Basiscursus fotografie
2. Je boek schrijven en schrijver worden
3. Leer alles van Excel
4. Canva Cursus
5. Maak een effectieve Mindmap

Top 3 cursussen Goodhabitz

1. Digitale vaardigheden (33%)
2. Persoonlijke kracht (24%)
3. Communicatie en taal (17%)

de Bibliotheek

Cijfers Voorschools

De bibliotheek voor baby's, dreumesen en peuters

de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

(2022-2023)

DOELGROEP EN LEDEN

760

Leden 0 tot 4 jaar

2 op de 10 kinderen
0 tot 4 jaar in werkgebied

BOEKSTART IN CIJFERS

300

BoekStartkoffertjes uitgedeeld door
bibliotheken en andere instellingen

14

Kinderopvanglocaties met
BoekStart in de kinderopvang

KB

-

BoekStartcoaches op - locatie(s)
(Consultatiebureau, CJG en
jeugdgezondheidszorglocaties)

-

Kinderopvanglocaties met ander
leesbevorderingsprogramma

AANBOD LEESBEVORDERINGS-PROGRAMMA'S

AANBOD MEDIAOPVOEDING PROGRAMMA'S EN CAMPAGNES

Media Ukkie Dagen

Mediatips voor thuis

WegWijzers

Zelf ontwikkeld programma

de Bibliotheek

Cijfers PO

Bibliotheken en de samenwerking met het primair onderwijs (2022-2023) de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

basisbibliotheek werkt samen met het primair onderwijs

48

100%

schoollocaties werken samen met de bibliotheek

LEESBEVORDERING

48

100%

schoollocaties

DIGITALE GELETTERDHEID

0

0%

schoollocaties

Boeken mogen mee naar huis

33

69%

schoollocaties

CULTUUREDUCATIE

0

0%

schoollocaties

✓ Gefaciliteerd door bibliotheek ● Percentage t.o.v. aantal schoollocaties in werkgebied van bibliotheken ● Percentage t.o.v. aantal schoollocaties waarmee wordt samengewerkt

de Bibliotheek op school KB

Klaren, M. & Schrijen, B. (2024). [Bibliotheken en de samenwerking met het primair onderwijs 2022-2023](#). Den Haag: KB.

DOELGROEP EN LEDEN

7.585

leden van 4 t/m 12 jaar

9 op de 10 kinderen van 4 t/m 12 jaar zijn lid van de bibliotheek

DE BIBLIOTHEEK OP SCHOOL EN VERGELIJKBARE PROGRAMMA'S*

SAMENWERKING

basisbibliotheek

de Bibliotheek op school

vergelijkbaar programma

33

69%

schoollocaties

de Bibliotheek op school

vergelijkbaar programma

VERKENNENDE GESPREKKEN

basisbibliotheek

de Bibliotheek op school

vergelijkbaar programma

11

23%

schoollocaties

de Bibliotheek op school

vergelijkbaar programma

* Er zijn bibliotheken die zowel de Bibliotheek op school als een vergelijkbaar programma aanbieden of rondom beiden verkennende gesprekken voerden.

de Bibliotheek

Cijfers dBoS

dBoS
uitleningen

35.937

buitenlandse
leesboeken

70

leesboeken
16.382

studieboeken
4.422

stripboeken

935

eerste
leesboekjes
14.128

de Bibliotheek

Cijfers VO

Bibliotheken en de samenwerking met het voortgezet onderwijs de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen (2022-2023)

SAMENWERKING

basisbibliotheek werkt samen met het voortgezet onderwijs

13

100% 100%
schoollocaties werken samen met de bibliotheek

LEESBEVORDERING

10

77% 100%
schoollocaties

DIGITALE GELETTERDHEID

0

0% 0%
schoollocaties

CULTUUREDUCATIE

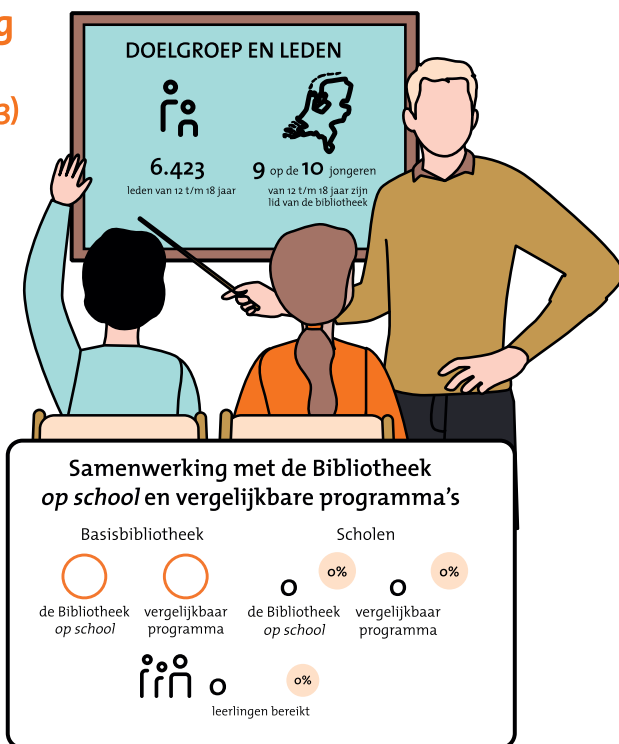
0

0% 0%
schoollocaties

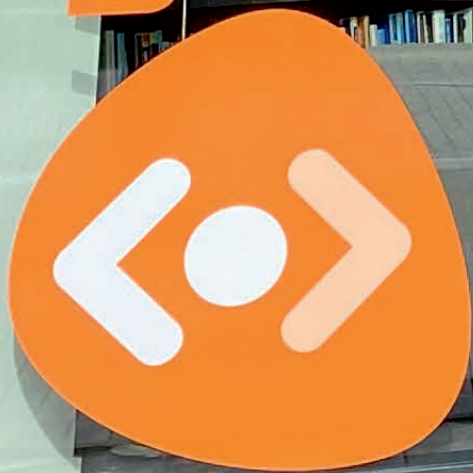

1

8% 8%
schoollocaties met collectie via bibliotheek

Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

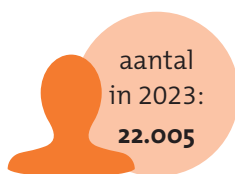

...is van iedereen

de Bibliotheek

Leden en uitleningen

LEDEN

BOEKEN IN DE COLLECTIE

ZEELAND:
900.000

UITLENINGEN

uitleningen
431.744

Uitleningen in
gemeente Sluis
per vestiging

Breskens: 13.582
Oostburg: 54.854
IJzendijke: 3.692

Uitleningen in
gemeente Terneuzen
per vestiging

Axel: 40.726
Biervliet: 9.568
Hoek: 5.142
Koewacht: 7.315
Philippine: 5.635
Sluiskil: 4.300
Sas van Gent: 14.793
Terneuzen: 155.320
Zaamslag: 9.306

Uitleningen in
gemeente Hulst
per vestiging

Hulst: 84.118
Kloosterzande: 13.962
Vogelwaard: 9.421

de Bibliotheek

Organisatie

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad heeft zeven keer overleg gehad met de directeur/bestuurder. Samen overlegden ze acht maal. Ook hebben ze twee keer een training gevolgd. De Ondernemingsraad heeft een vertegenwoordiger in de Raad van Toezicht: Theo Reijns.

In maart volgde de ondernemingsraad een training Wet op de ondernemingsraden (WOR).

Samenstelling

Ellen van Eenennaam (Voorzitter)
Anne-Marie de Blok (Secretaris)
Heleen de Buck (Lid)

Raad van Toezicht

Samenstelling

- Leen Wille. Voorzitter. Lid sinds 01/01/2017
Gepensioneerd, penningmeester Stichting Oorlogsmonument Zuidzande, secretaris Koperen Passer afdeling N5 Penta, directeur/eigenaar WIGA BV (stamrecht BV).
- Rudy van Haperen. Penningmeester. Lid sinds 01/07/2016. Ondernemer.
- Ellen de Neef. Lid sinds 30/09/2019. Bestuurder bij Elevantio. Op 30 september is Ellen de Neef gestopt als lid.
- Theo Reijns. Lid sinds 30/09/2019. Gepensioneerd.
- Nathalie de Visser. Lid sinds 01/07/2018.
Functies: Senior KNA Archeoloog en Adviseur Aardkundige waarden bij de Provincie Zeeland, Directeur bij Edufact Advies in Erfoed, Bestuurslid Stichting Reygersberch en Voorzitter VvE Aparthotel Zoutelande

De Raad van Toezicht vergaderde drie keer in 2023.

Conform de statuten geeft de Raad goedkeuring aan de jaarrekening, accountantsverklaring en de begroting.

Governance Code Cultuur

De Raad van Toezicht werkt volgens de Code Governance Cultuur. Die biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties. Daarmee laten de verantwoordelijke bestuurders en toezichthouders aan de buitenwereld zien wat de gangbare standaarden zijn voor goed bestuur in de cultuursector.

Personeel

Er zijn in 2023 23,2 fte en 36 medewerkers in dienst.

In november hebben alle medewerkers uit de publieke dienstverlening een training Informatiepunt Digitale Overheid gevolgd.

Bedrijfshulpverleners hebben een herhalingscursus gevolgd.

Nieuwe medewerkers hebben in februari de Basisopleiding Bibliotheken, een 13-daagse basisopleiding voor de moderne bibliotheek en mediatheek afgerond.

Twee medewerkers zijn najaar 2023 aan een opleiding collectioneren begonnen bij de Nederlandse Bibliotheek Dienst.

Colofon

Tekst & beeld
Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

Ontwerp & print
Print and Press